

Instytucja mediacji gospodarczej w innych krajach europejskich

W związku z nieustannym rozwojem alternatywnych metod rozwiązywania sporów w Polsce, w tym przede wszystkim mediacji, zasadnym wydaje się dokonanie aktualnego przeglądu ustawodawstw innych wybranych krajów europejskich w celu porównania, w jaki sposób postępowanie mediacyjne uregulowane jest w poszczególnych państwach, a także jakie rozwiązania cieszą się największą popularnością i skutecznością. Niniejsze opracowanie ma na celu przybliżenie rozwiązań prawnych i systemowych dotyczących instytucji mediacji, w tym w szczególności mediacji gospodarczej w różnych systemach prawnych, z uwzględnieniem występujących podobieństw i rozbieżności.

I. Wstęp

1. Mediacja jest jedną z najbardziej rozpowszechnionych spośród podstawowych metod rozwiązywania sporów, dających możliwość pozasądowego zakończenia konfliktu, zbiorczo określanymi jako ADR (ang. alternative dispute resolution), a więc alternatywne sposoby zakończenia sporów, stojące w opozycji do rozstrzygania sporów przez sądy państwowe. Do podstawowych form ADR obok mediacji zaliczane są również negocjacje, koncyliacje oraz arbitraż. Alternatywne metody rozwiązywania sporu cechuje nastawienie na zaniechanie konfrontacyjnego sposobu podejścia do sporu oraz koncentracja na konstruktywnym poszukiwaniu rozwiązania problemu, a za ich cechy wspólne uznaje się m.in. niski stopień sformalizowania, bezpośredni udział i współdziałanie stron w dochodzeniu do ugodowego zażegnania konfliktu.
2. Historia samej mediacji sięga starożytności, a etymologiczne źródła słowa „mediacja” wywodzą się z języka greckiego medos (pośredniczący, neutralny, nieprzynależny do żadnej ze stron) oraz łacińskiego mediatio (pośrednictwo). Mimo iż instytucja mediacji w sprawach cywilnych istnieje w Polsce dopiero od 2005 roku, to w Stanach Zjednoczonych – kraju uważanym przez większość za wzorcowy, jeśli chodzi o stosowanie mediacji, jej początki sięgają lat 40-tych XX wieku. Pierwsze zinstytucjonalizowane formy mediacji miały miejsce w zakresie praw pracowniczych

i związane były z utworzeniem przy Departamencie Pracy w 1947 r. instytucji pod nazwą FMCS (Federal Mediation and Conciliation Service). Za przełomowe dla rozwoju mediacji uznaje się jednak lata 60. i 70. XX wieku, kiedy to w oparciu o Civil Rights Act z 1964 r. powstały kolejne instytucje państwowe wykorzystujące tę metodę w ramach prowadzonej przez siebie działalności oraz weszły w życie programy promowania mediacji wśród społeczności lokalnych. Za jedną z najważniejszych przyczyn intensyfikacji rozwoju mediacji w Stanach Zjednoczonych postrzega się równocześnie kryzys sądownictwa, podczas którego mediacja stała się znakomitą odpowiedzią na potrzeby obywateli w zakresie skutecznego rozwiązywania konfliktów poza obrębem długotrwałych i kosztownych postępowań sądowych. Prawdziwy rozkwit mediacji miał jednak miejsce w latach 90-tych ubiegłego stulecia, kiedy to w 1995 r. wydany został w USA pierwszy informator dotyczący organizacji oraz usług mediacyjnych (Dispute Resolution Directory).

II. Mediacja w poszczególnych krajach europejskich

Unia Europejska

1. Ogólnoeuropejskie regulacje prawne dotyczące mediacji zostały przyjęte stosunkowo późno, szczególnie jeżeli zestawimy to z opisanym powyżej rozwojem instytucji mediacji w Stanach Zjednoczonych. 21 maja 2008 r. przyjęta została dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (dyrektywa 2008/52/WE), która weszła w życie 13 czerwca 2008 r. Mimo, iż zakres przedmiotowy dyrektywy ogranicza się do sporów o charakterze transgranicznym (ich definicję zawiera art. 2 dyrektywy), co wynika z zasady subsydiarności wiążącej Unię, to jednak twórcy tego aktu prawnego w jego preambule podkreślili możliwość stosowania tychże przepisów do wewnątrz krajowych postępowań mediacyjnych, a celem samej dyrektywy opisanym w art. 1 jest ułatwienie dostępu do alternatywnych metod rozwiązywania sporów oraz promowanie polubownego rozwiązywania sporów przez zachęcanie do korzystania z mediacji oraz przez zapewnienie wyważonej relacji między mediacją a postępowaniem sądowym.

2. Kolejno, 5 lat później, przyjęta została Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (rozporządzenie w sprawie ODR w sporach konsumenckich). Przepisy te mają na celu promowanie mediacji oraz innych sposobów rozwiązywania sporów w Unii Europejskiej.
3. Po upływie ponad dekady od wejścia w życie Dyrektywy w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych można śmiało stwierdzić, iż daleko jest do ujednoczenia europejskich ustawodawstw jeżeli chodzi o instytucję mediacji. Poszczególne kraje w różny sposób implementowały postanowienia dyrektywy do swoich porządków prawnych.

Belgia

4. W Belgii od 21 lutego 2005 roku obowiązuje ustawa o mediacji na mocy której działa Federalna Komisja ds. Mediacji (Commission fédérale de médiation). Komisja sama nie prowadzi żadnych mediacji, natomiast reguluje zawód mediatora i prowadzi aktualny wykaz upoważnionych mediatorów. Federalna Komisja ds. Mediacji uregulowała zasady szkolenia mediatorów, ale samo szkolenie zapewnia sektor prywatny. Szkolenie obejmuje 60-godzinny program podstawowy, który składa się z co najmniej 25 godzin szkolenia teoretycznego i co najmniej 25 godzin szkolenia praktycznego. Program podstawowy obejmuje ogólne zasady mediacji (etykę/filozofię), naukę różnych alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów, prawo właściwe, aspekty socjologiczne, psychologiczne i proces mediacji. Oprócz programu podstawowego istnieją programy właściwe dla każdego rodzaju mediacji (co najmniej 30 godzin, które rozdzielane jest dowolnie na czas trwania szkolenia teoretycznego i praktycznego). Istnieją programy szczególne w zakresie mediacji w sprawach rodzinnych, cywilnych i gospodarczych oraz w społecznych. Dla

porównania, przepisy prawa w Polsce nie nakładają obligatoryjnych wymagań jakie spełniać muszą osoby chcące wykonywać zawód mediatora, istnieją jedynie standardy Szkolenia Mediatorów uchwalone przez Społeczną Radę do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości w dniu 29 października 2007 r., w których rekomenduje się, by szkolenie na mediatora trwało co najmniej 40 godzin zegarowych i taka też jest przyjmowana norma jeżeli chodzi o większość szkoleń dla osób chcących zostać mediatorami w Polsce.

5. W Belgii możliwa jest również częściowa mediacja on-line za pomocą platformy Belmed. Jest ona przeznaczona pod spory pomiędzy konsumentami ze wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej a przedsiębiorcami, których siedziba znajduje się na terenie Belgii.
6. Przystąpienie stron do mediacji ma również ten skutek, że zawiesza bieg terminu przedawnienia na jeden miesiąc, natomiast podpisanie protokołu z mediacji wydłuża bieg terminu przedawnienia na czas trwania mediacji. Jednocześnie wezwanie drugiej strony do mediacji wraz z podaniem dokładnej kwoty co do której występuje spór, traktowane jest jako formalne wezwanie do zapłaty i ma znaczenie w kontekście naliczania odsetek za opóźnienie.

Czechy

7. W Czechach działa Służba kuratorska i mediacyjna Republiki Czeskiej (Probační a mediační služby České Republiky), która jest centralnym organem ds. mediacji jako środka służącego rozwiązywaniu problemów związanych z konsekwencjami przestępstw między sprawcą a pokrzywdzonym w postępowaniu karnym. Służba ta podlega Ministerstwu Sprawiedliwości. Jeżeli chodzi o mediacje w sprawach pozakarnych to została ona wprowadzona do czeskiego porządku prawnego ustawą nr 202/2012 w roku 2012. W celu skorzystania z mediacji w sprawach cywilnych istnieje możliwość zwrócenia się do jednego z mediatorów świadczących dane usługi. Dane kontaktowe mediatorów prowadzących działalność w Republice Czeskiej znaleźć można na różnych stronach internetowych, wpisując termin „mediacja”. Listę mediatorów można znaleźć np. na stronach internetowych Czeskiego

Stowarzyszenia Mediatorów, Czeskiej Rady Adwokackiej oraz Unii ds. procedur arbitrażowych i mediacyjnych Republiki Czeskiej.

8. Zarejestrowany mediator prowadzący działalność zgodnie z ustawą nr 202/2012 musi złożyć egzamin zawodowy przed komisją wyznaczaną przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Mediator prowadzący działalność w zakresie kompetencji służby kuratorskiej i mediacyjnej zgodnie z ustawą nr 257/2000 musi złożyć egzamin kwalifikacyjny. Jest to znacząca różnica w stosunku do przepisów polskich, które nie wymagają od osoby chcącej wykonywać zawód mediatora, zdania jakiegokolwiek egzaminu państwowego. Zgodnie z art. 157a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 23) Stałym mediatorem może być osoba fizyczna może być osoba, która:
 - a) spełnia warunki określone w art. 183² § 1 i 2 k.p.c. (ma pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta w pełni z praw publicznych);
 - b) ma wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji;
 - c) ukończyła 26 lat;
 - d) zna język polski;
 - e) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - f) została wpisana na listę stałych mediatorów prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego.
9. Mediacja w Czechach jest dopuszczalna w każdej dziedzinie prawa z wyjątkiem przypadków, gdy jest ona wyłączona na mocy ustawy. Zgodnie z czeskim kodeksem postępowania cywilnego, przewodniczący składu sędziowskiego może – w razie potrzeby i w odpowiednich przypadkach – zobowiązać strony postępowania do odbycia wstępnego trzygodzinnego spotkania z mediatorem. W takich przypadkach postępowanie może zostać zawieszona na okres do trzech miesięcy. W sytuacji zawarcia ugody w trakcie mediacji strony mogą udać się w celu jej zatwierdzenia albo do notariusza (co jest szybszą opcją) albo przedłożyć ugodę do zarejestrowania sądowi.
10. Formą promocji mediacji przez czeskiego ustawodawcę jest wprowadzenie do czeskiej procedury cywilnej możliwości kierowania stron przez sąd na tzw. „pierwsze

spotkanie z mediatorem”. Strony, już po rozpoczęciu sporu przed sądem mogą zostać przez sąd skierowane na spotkanie z mediatorem, gdzie dowiedzą się więcej na temat samej mediacji i przedyskutują możliwość zakończenia sporu poza sądem. Pierwsze spotkania są relatywnie tanie, bowiem stawka za godzinę pracy mediatora kształtuje się na poziomie ok. 15 euro i strony są co do zasady obciążane są kosztami po połowie.’

Niemcy

11. W dniu 26 lipca 2012 r. weszła w życie w Niemczech ustawa o mediacji (Mediationsgesetz). Był to pierwszy akt prawny formalnie regulujący w Niemczech usługi mediacyjne. Ustawa ta wdrożyła do niemieckiego porządku prawnego europejską dyrektywę mediacyjną. Podkreślić należy, iż zakres niemieckiej ustawy o mediacji wykracza poza wymogi zawarte w europejskiej dyrektywie. Dyrektywa ustala jedynie zasady dla rozwiązywania transgranicznych sporów cywilnych i handlowych, podczas gdy niemiecka ustawa o mediacji obejmuje swoim zakresem wszystkie rodzaje mediacji w Niemczech, bez względu na formę sporu i miejsce pobytu spierających się stron.
12. Jako że mediatorzy i strony potrzebują podczas mediacji znacznego pola manewru, niemiecka ustawa o mediacji ustanawia jedynie ogólne wytyczne. W treści ustawy świadomie unika się określania dokładnego sposobu postępowania w procesie mediacyjnym. Ustanawia się jednak kilka związanych z tą działalnością ograniczeń i obowiązków dotyczących ujawniania, mających na celu ochronę niezależności i bezstronności zawodu mediatora. Przepisy stanowią ponadto, że mediatorzy zobowiązani są do zachowania względem swoich klientów ścisłej poufności.
13. Od wejścia w życie ustawy, jeśli strony wniosą sprawę do sądu, muszą oświadczyć, czy próbowały już rozwiązać spór przy pomocy środków pozaprosesowych, takich jak mediacja, a także czy istnieje jakiś szczególny powód, aby nie brać pod uwagę takiego rozwiązania. Sąd może poza tym zasugerować, aby strony spróbowały rozstrzygnąć spór w drodze mediacji lub przy pomocy innych środków pozaprosesowych. Jeśli strony wyrażą na to zgodę, sąd może zarządzić zawieszenie postępowania. Widać więc tutaj pewne podobieństwo w stosunku do treści art.187 §

1 pkt 3) polskiego kodeksu postępowania cywilnego, zgodnie z którym pozw winien zawierać informację, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, a w przypadku gdy takich prób nie podjęto, wyjaśnienie przyczyn ich niepodjęcia.

14. W Niemczech nie istnieją przepisy określające profil zawodowy mediatora. Nie istnieją również ograniczenia w dostępie do tego zawodu. Mediatorzy są sami odpowiedzialni za dopilnowanie tego, ażeby posiadać niezbędną wiedzę i doświadczenie (poprzez odpowiednie szkolenie i kursy doskonalenia zawodowego), tak aby rzetelnie wykonywać swój zawód. Niemieckie przepisy określają wiedzę ogólną, kompetencje i procedury, jakie odpowiednie uprzednie szkolenie powinno obejmować. Każda osoba spełniająca te kryteria może pracować jako mediator. Nie jest określony minimalny wiek, nie ma również przykładowo wymogów co do ewentualnej konieczności odbycia studiów wyższych. Również i w tym aspekcie widoczne jest podobieństwo rozwiązań niemieckich do tych przyjętych w Polsce.

Hiszpania

15. Ustawa nr 5/2012 z dnia 6 lipca 2012 r. o mediacji w sprawach cywilnych i handlowych wprowadziła do hiszpańskiego porządku prawnego postanowienia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. W Hiszpanii mediacja jest bardzo rozpowszechniona przede wszystkim w sporach z zakresu prawa pracy. Czasami istnieje obowiązek skorzystania z mediacji przed skierowaniem sprawy do sądu. We wspólnotach autonomicznych funkcjonują organy zajmujące się mediacją w sprawach z zakresu prawa pracy, które specjalizują się w tej tematyce. Na poziomie krajowym działa Międzyzwiązkowa Służba Mediacji i Arbitrażu (Servicio Interconfederal de Mediación y Arbitraje – SIMA), która oferuje bezpłatne usługi mediacyjne w przypadku sporów, które wykraczają poza kompetencje wspólnot autonomicznych.
16. Z kolei ustawa nr 36/2011 regulująca funkcjonowanie sądów pracy wprowadziła nowatorskie rozwiązanie poprzez ustanowienie ogólnej zasady, zgodnie z którą do wszystkich pozwów musi być dołączone zaświadczenie o uprzednim podjęciu próby pojednania lub mediacji przed odpowiednim organem administracji - Służbą ds.

Mediacji, Arbitrażu i Postępowania Pojednawczego (SMAC) lub przed organami pełniącymi takie funkcje na podstawie układu zbiorowego pracy.

17. Jeżeli chodzi o kwalifikacje mediatorów, to ustawa nr 5/2012 przewiduje, że mediator musi mieć tytuł uniwersytecki lub ukończone szkolenie zawodowe na zaawansowanym poziomie oraz ukończone specjalistyczne szkolenie z zakresu wykonywania zawodu mediatora, wymagające uczestnictwa w jednym lub szeregu specjalnych kursów prowadzonych przez oficjalnie akredytowane instytucje, które jest uznawane w całym kraju. Od mediatora wymaga się co do zasady kwalifikacji na poziomie uniwersyteckim (poświadczonych dyplomem) oraz 100–300 godzin głównie praktycznych ćwiczeń, w szczególności z mediacji. Specjalistyczne szkolenia z zakresu mediacji oferują na ogół uniwersytety i samorządy zawodowe, takie jak te, które zrzeszają psychologów czy prawników.

Francja

18. Mediacja jest praktykowana we Francji od wielu lat, ale formalnie została wprowadzona do porządku prawnego w 1995 roku. Według prawa francuskiego strony mogą korzystać z mediacji we wszystkich dziedzinach prawa, o ile mediacja nie narusza tzw. „norm ogólnych porządku publicznego”. Na przykład nie można zastosować mediacji, by obejść bezwzględnie obowiązujące przepisy dotyczące zawierania małżeństw lub rozwodu. Mediację stosuje się przede wszystkim w sprawach rodzinnych i w sprawach o niskiej wartości przedmiotu sporu (w sporach przed sędzią sądu grodzkiego (juge de proximité) lub sędzią pierwszej instancji za pośrednictwem rozjemcy).
19. Dekret nr 2015-282 z dnia 11 marca 2015 roku w sprawie uproszczenia procedury cywilnej w zakresie komunikacji elektronicznej i polubownego rozwiązywania sporów przewiduje promowanie alternatywnych sposobów rozwiązywania sporów, zobowiązując powoda do przedstawienia w piśmie inicjującym postępowanie przed sądem, że podejmował próbę polubownego rozwiązania oraz upraszcza przepisy umożliwiające stosowanie alternatywnych metod rozwiązywania sporów przez sądy.
20. Francuski kodeks konsumencki (artykuł L. 152-1 i następne, rozporządzenie 2015-1033 z 20 sierpnia 2015 r.) ustanawia zasadę "mediacji konsumenckiej". Przepisy te

stanowią transpozycję dyrektywy 2013/11 / UE z dnia 21 maja 2013 r. i w ten sposób konsumentowi przysługuje "prawo do mediacji". Każdy konsument ma prawo do swobodnego korzystania z mediatora konsumenckiego w celu polubownego rozwiązania sporu z profesjonalistą. Mediatorzy konsumenci są nadzorowani przez komitet oceniający i kontrolny ds. Mediacji. Organizują strony internetowe poświęcone rozwiązywaniu sporów: "każdy mediator konsumencki tworzy stronę internetową poświęconą mediacji i zapewniającą bezpośredni dostęp do informacji na temat procesu mediacji. Ta strona pozwala konsumentom złożyć wniosek online o mediację wraz z dokumentami pomocniczymi.

21. Należy zwrócić dodatkowo uwagę, że we Francji, podobnie jak w Polsce, nie istnieje centralny bądź rządowy organ odpowiedzialny za regulację zawodu mediatora.

Włochy

22. We Włoszech Dyrektywa 2008/52/WE została wdrożona w dniu 24 marca 2010 roku za pośrednictwem dekretu ustawodawczego 28/2010. Dekret ustawodawczy nr 28/2010 ma zastosowanie do mediacji krajowych i transgranicznych w sprawach cywilnych i handlowych. W szczególności ma on zastosowanie do mediacji prowadzonych przez wykwalifikowaną instytucję wpisaną do rejestru prowadzonego przez włoskie Ministerstwo Sprawiedliwości. Bardzo istotnym był fakt, iż art. 5 dekretu wprowadzał do włoskiego porządku prawnego mediacje obowiązkowe w pewnych kategoriach sporów, w tym m.in. dotyczących współwłasności gruntów, podziału majątku, leasingu, dziedziczenia, dzierżawy, umów ubezpieczenia czy odpowiedzialności za błąd w sztuce lekarskiej. W ww. sprawach uczestnictwo w postępowaniu mediacyjnym przed wykwalifikowaną instytucją warunkowało możliwość przeprowadzenia wiążącego postępowania sądowego. W związku z powyższym, w latach 2011-2013 niektóre sądy cywilne skierowały do włoskiego Sądu Konstytucyjnego zapytanie o zgodność mediacji obowiązkowych z Konstytucją, wobec czego wyrokiem z dnia 24 października 2012 roku Sąd Konstytucyjny uznał mediacje obowiązkowe za niezgodne z art. 76 i 77 Konstytucji Włoch. Z uwagi jednak na fakt, iż mediacje obowiązkowe nie zostały uznane za niezgodne z art. 24 Konstytucji Włoch (tj. podstawowym prawem do sprawiedliwego procesu przez

sądem), to zostały wprowadzone ponownie z dniem 20 września 2013 roku, tym razem na okres 4 lat od wejścia w życie a więc do roku 2017. Zawężono zakres kategorii spraw, w których mediacje są obowiązkowe oraz ustalono, iż postępowanie mediacyjne nie może trwać dłużej niż 3 miesiące od daty złożenia wniosku o mediację w wykwalifikowanej instytucji.

23. Aby zostać mediatorem we Włoszech, należy spełnić warunki określone w art. 4 ust. 3 lit. b) dekretu ministerialnego nr 180/2010. Kandydat na mediatora musi w szczególności posiadać stopień naukowy lub dyplom odpowiadający co najmniej dyplomowi uniwersyteckiemu uzyskiwanemu po trzech latach nauki, lub też być członkiem stowarzyszenia lub organizacji branżowej oraz ukończyć co najmniej dwa roczne kursy podyplomowe organizowane przez ośrodki szkoleniowe akredytowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości, przy czym w trakcie trwania takiego szkolenia jest zobowiązany uczestniczyć w przynajmniej dwudziestu mediacjach w charakterze stażysty. Ośrodki szkoleniowe, które wydają świadectwa ukończenia niezbędnych szkoleń to podmioty publiczne lub prywatne, które uzyskały akredytację Ministerstwa Sprawiedliwości pod warunkiem spełnienia wyznaczonych standardów.

Anglia

24. W celu zapewnienia odpowiedniej jakości mediacji sądowej w sporach cywilnych (z wyłączeniem sporów rodzinnych na obszarze Anglii i Walii), Ministerstwo Sprawiedliwości i Służba ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości (HMCTS) wprowadziły dwa rodzaje postępowania mediacyjnego w sprawach cywilnych, w których strony mogą rozstrzygać spory - w zależności od wartości przedmiotu sporu. Small Claims Mediation Service to wewnętrzna służba, którą prowadzi Służba ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości, zajmująca się drobnymi roszczeniami, czyli sprawami, w których wartość przedmiotu sporu jest co do zasady niższa niż 10.000 GBP. Co do spraw, w których wartość przedmiotu sporu wynosi powyżej 10.000 GBP, Ministerstwo Sprawiedliwości podjęło współpracę z Radą ds. Mediacji w Sprawach Cywilnych (Civil Mediation Council - CMC), mającą na celu wprowadzenie systemu akredytacji, w którym podmioty świadczące usługi mediacji

mogłyby ubiegać się o wpis do wykazu podmiotów świadczących usługi mediacji w sprawach cywilnych, a z kolei sądy – w odpowiednich przypadkach – mogłyby kierować strony do akredytowanych podmiotów. Wykaz mediatorów w sprawach cywilnych obejmuje narzędzie umożliwiające wyszukanie mediatora, który jest w stanie świadczyć usługi w miejscowości, którą są zainteresowane strony. Strony internetowe Rady ds. Mediacji w Sprawach Cywilnych i strony internetowe organizacji świadczących usługi mediacji, stowarzyszonych w CMC, zawierają więcej informacji o mediacji i usługach mediacji.

III. Podsumowanie

1. Jak wynika z przytoczonych powyżej uregulowań prawnych dotyczących mediacji w wybranych krajach europejskich, poszczególne państwa regulują instytucję mediacji mniej lub bardziej szczegółowo. Co ciekawe jednak, sam fakt istnienia w danym państwie kompleksowych przepisów prawnych dotyczących alternatywnych metod rozwiązywania sporów, nie oznacza automatycznie, iż instytucja mediacji jest tam szeroko rozpowszechniona i stanowi rzeczywistą alternatywę dla postępowań sądowych. W Wielkiej Brytanii, będącej jednym z państw, gdzie instytucja ta jest od dawna głęboko zakorzeniona w kulturze prawnej i szeroko wykorzystywana, same przepisy dotyczące mediacji uregulowane są jedynie szcątkowo.
2. Ujednolicenie przepisów dotyczących mediacji w poszczególnych krajach Unii Europejskiej jest o tyle wątpliwe, że po pierwsze różna jest popularność samej mediacji w poszczególnych krajach członkowskich, po drugie inne są kultury prawne i pewnego rodzaju przyzwyczajenia ludzi w pewnych kręgach kulturowych do konieczności pójścia na kompromis w celu szybkiego i skutecznego załatwienia sporu, a inne wśród kręgów kulturowych, gdzie każdy spór brany jest przez strony wręcz ambicjonalnie i możliwość wypracowania tamże kompromisu jest bardzo ograniczona. W świadomości obywateli wielu państw pokutują również pewne stereotypy, jak chociażby, iż tylko wyrok wydany przez sąd państwowy będzie gwarantem zaspokojenia roszczenia, a do wszelkich pozasądowych możliwości

rozwiązywania konfliktów należy odnosić się z dużą ostrożnością, gdyż nie zapewniają takiego poziomu „bezpieczeństwa”. Tego typu przekonania występują między innymi w Polsce gdzie liczba mediacji w sprawach gospodarczych mimo, iż systematycznie rośnie, to ciągle jest zjawiskiem marginalnym. Dlatego kluczowym wydaje się by oprócz rozwiązań prawnych mających na celu ułatwienie i popularyzowanie mediacji, kłaść nacisk na edukację i zwiększanie świadomości prawnej społeczeństwa, najlepiej już od najmłodszych lat, po to, by alternatywne metody rozwiązywania sporów nie były traktowane z przymrużeniem oka, ale jako pełnoprawna alternatywa do sporu sądowego. Szczególnie jest to istotne w biznesie, gdzie długoletnie procesy sądowe mogą prowadzić do paraliżu firmy, pogorszenia jej sytuacji finansowej oraz do bezpowrotnego zamknięcia możliwości dalszego kontynuowania współpracy biznesowej pomiędzy partnerami.

Kraków, grudzień 2018 r.

Adw. Stanisław Jaźwiecki

Źródła:

1. Aleksandra Machowska - Kognicja sądów powszechnych w sprawach cywilnych – Francja, Warszawa 2017
2. M. Białecki – „*Mediacja w postępowaniu cywilnym*”, Warszawa 2012
3. W. Broński, P. Sławicki – „*Mediacja: czy potrzebna specjalna ustawa?*”, internetowe wydanie dziennika Rzeczpospolita z dnia 12.03.2014 r.
4. K.Antolak-Szymanski – „*Mediacje obligatoryjne*”, Warszawa 2017
5. Anna Kalisz, Eliza Prokop-Perzyńska - Mediacja w sprawach cywilnych w prawie polskim i europejskim [“Europejski Przegląd Sądowy” - numer 11 z 2010 r.]
6. J.Czapska, M. Szelań-Dylewski – „*Mediacja w prawie*” Kraków 2014
7. M.Tabernacka - *Negocjacje i mediacje w sferze publicznej*, Warszawa 2018
8. E.Gmurzyńska, R.Morek – „*Mediacje – teoria i praktyka*” Warszawa 2018
9. https://e-justice.europa.eu/content_mediation_in_member_states-64-pl.do
10. <https://gettingthedealthrough.com/area/54/jurisdiction/31/mediation-belgium/>
11. <https://gettingthedealthrough.com/area/54/jurisdiction/11/mediation-2018-germany/>
12. <https://www.schoenherr.eu/publications/publication-detail/czech-republic-fifth-anniversary-of-mediation-in-the-czech-republic/>
13. <http://mediation-net.eu/index.php/en/law/10-belgium/57-legal-frame-of-mediation-in-belgium>
14. <http://mediation-net.eu/index.php/en/law/24-germany/63-pravna-uredba-na-mediatziyata-v-germaniya>